

УДК 811.111'373.611:004

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.45.3.21>

МОРФОЛОГО-СЕМАНТИЧНІ ІННОВАЦІЇ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ПІД ВПЛИВОМ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОГРЕСУ

MORPHOLOGICAL AND SEMANTIC INNOVATIONS AS A FACTOR IN THE FORMATION OF NEOLOGISMS IN THE ENGLISH LANGUAGE UNDER THE INFLUENCE OF TECHNOLOGICAL PROGRESS

Шихненко К.І.,

*orcid.org/0000-0002-8623-2907**кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри філології та перекладу**Київського національного університету технологій та дизайну*

Лінгвістична еволюція мови тісно пов'язана з динамікою суспільного розвитку, де технологічний прогрес є потужним чинником оновлення лексичного складу. Морфолого-семантичні інновації відіграють важливу роль у формуванні нових лексем, які маркують нові об'єкти та явища, і відображають концептуальні зміни у світогляді суспільства. Неологізми технологічного дискурсу швидко інтегруються в загальнономовний ужиток, формуючи тренди та впливаючи на структуру сучасної англійської лексики. Метою статті є дослідження ролі морфолого-семантичних інновацій у формуванні неологізмів англійської мови, з'ясування механізмів їхнього виникнення та функціонування під впливом технологій та визначення основних тенденцій розвитку лексики в умовах глобальних змін, що має значні наслідки для збагачення словникового запасу, лінгвістичних структур та культурної ідентичності. Це актуалізує потребу в моніторингу, аналізі та науковому описі нових лексичних утворень. У дослідженні застосовано описовий метод для аналізу лексичних інновацій та класифікації способів творення неологізмів. Теоретичною основою дослідження є лексикологія з акцентом на неологію як науку про нові мовні одиниці та механізми їхньої лексикалізації. Результати засвідчили, що основними рушіями неологізації є технологічні й соціокультурні зміни, які генерують нові поняття та явища, що потребують лексичного маркування. Англійська мова є основним донором термінів, зокрема у сфері штучного інтелекту (далі – ШІ), де активно формуються високопродуктивні технічні неологізми. У цьому контексті морфолого-семантичні інновації постають на перетині словотвірних (афіксація, словоскладання, конверсія) та семантичних процесів (метафоризація, метонімізація, розширення/звуження значення). З'ясовано, що неологізми не обмежені професійною сферою, а проникають у повсякденне мовлення, змінюючи структуру словникового складу під впливом глобальних технологічних тенденцій. У висновках підкреслено, що далеко не всі неологізми проходять етап лексикалізації та інтегруються в мовну систему. Їхня життєздатність визначається частотністю вживання, наявністю реальної комунікативної потреби й відповідністю внутрішнім законам мовного розвитку. Стабілізації в мові набувають лише ті нові одиниці, які інтегруються в систему та задовольняють актуальні потреби соціуму. Отже, техносфера провокує лінгвістичну гомогенізацію, оскільки домінування англійської в технологічних платформах знижує стійкість міноритарних мов і спричиняє втрату мовної різноманітності.

Ключові слова: неологія, афіксальний неологізм, морфологічний неологізм, штучний інтелект, лінгвістичне різноманіття, технології.

Linguistic evolution is inextricably linked to the dynamics of social development, within which technological progress serves as one of the most powerful drivers of lexical renewal. Morphological and semantic innovations play a crucial role in shaping new lexemes that designate emerging objects and phenomena, while also reflecting conceptual shifts in the worldview of contemporary society. Neologisms arising in technological discourse rapidly transition into general language use, become trend-forming, and exert a significant influence on the structure of modern English vocabulary. The aim of the paper is to examine the role of morphological-semantic innovations in the formation of English neologisms, to identify the mechanisms underlying their emergence and functioning under the influence of technological progress, and to determine the principal developmental trends of modern English lexis in the context of global technological change. These processes have far-reaching implications for vocabulary enrichment, linguistic structures, and cultural identity, thereby necessitating continuous monitoring, analysis, and scholarly description of newly formed lexical units. Accordingly, this study employs the descriptive method to analyse lexical innovations and classify the mechanisms of linguistic neologization. The theoretical framework is grounded in lexicology, with particular emphasis on neology as a field concerned with new linguistic units and the mechanisms of their integration into the language system. The results of the study showed that the key drivers of neologization are technological and sociocultural changes that generate new concepts and phenomena that require appropriate lexical labeling. English functions as the primary donor language for new terminology, particularly in the sphere of artificial intelligence, where highly productive technical neologisms are actively formed. In this context, morphological-semantic innovations arise at the intersection of two processes – word-formation operations (affixation, compounding, conversion) and semantic shifts (metaphorization, metonymization, broadening/narrowing of meaning). It has been established that neologisms are not confined to specialised domains but increasingly permeate everyday language, reshaping the structure of the lexicon under the influence of global technological trends. The conclusions emphasize that not all neologisms undergo lexicalization and become integrated into the language system. Their viability is determined by frequency of use, the existence of a real communicative need, and compliance with the internal laws of language development. Only those new units that are integrated into the system and meet the current needs of society become stable in the language.

Consequently, the technosphere may contribute to linguistic homogenization, as the dominance of English in technological platforms reduces the vitality of smaller languages and can lead to a loss of linguistic diversity.

Key words: neology, affixal neologism, morphological neologism, artificial intelligence, linguistic diversity, technologies.

Постановка проблеми. З розвитком цифрових інновацій у мовному просторі XXI століття спостерігається інтенсивна неологізація, зумовлена стрімким упровадженням високих технологій, ШІ, автоматизації та глобалізованих комунікативних практик. Технологічний прогрес є потужним каталізатором формування термінології, що відображає нові поняття, процеси та соціальні феномени, раніше не представлені в мові. Англійська мова як провідний засіб міжнародної наукової та цифрової комунікації оперативної фіксує ці зміни, генеруючи значний масив лексичних інновацій. Такі неологізми часто характеризуються високим ступенем семантичної новизни, експресивності й концептуальної місткості, оскільки позначають складні технологічні процеси та феномени сучасної цифрової реальності. Ця тенденція актуалізує системний аналіз механізмів лексичних запозичень, їхньої адаптації та інтеграції в умовах глобальної технологічної трансформації. Сучасна англійська мова перебуває на перетині технологічного прогресу, який формує власний пласт неологічної лексики зі специфічними морфолого-семантичними особливостями. У цих умовах постає науково значуща проблема, пов'язана з недостатнім опрацюванням структурних, семантичних і морфологічних особливостей новітніх англомовних неологізмів, що формуються під впливом технологічних інновацій. Отже, актуальність дослідження зумовлена необхідністю системного аналізу лексичних інновацій, виявленням моделей їхнього творення, осмисленням семантичного й емоційного навантаження, а також оцінкою впливу на подальшу еволюцію англійської мови. Масштабна поява технологічних неологізмів засвідчує глибинні трансформації лексичної системи. Це вимагає ґрунтовного осмислення, оскільки питання кодифікації, стандартизації та функціонування неологізмів залишаються відкритими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковому дискурсі зростає увага до морфолого-семантичних інновацій, які формують сучасний пласт англійських неологізмів під впливом технологічного прогресу, що відображено в працях низки дослідників. Зокрема, Н. Станкевич, аналізуючи семантичні аспекти поняття чистоти мови, акцентує на проблемі чистоти мовлення як важливої комунікативної ознаки мовленнєвої

культури. Авторка наголошує на необхідності обережного вживання неологізмів та дотриманні норм [1].

Питання неологізації англійської мови вивчають О. Медвідь (O. Medvid), Н. Мальована (N. Malovana), К. Вашист (K. Vashyst). Науковці представляють основні номінативні типи та моделі англомовних неологізмів останніх десятиліть, визначають чинники, що сприяють поповненню англійського лексичного шару в соціолінгвістичному аспекті. Учені доводять, що соціальна сфера істотно впливає на появу нових слів, оскільки формує ставлення людини до реалій мовної картини світу [2]. Питання вживання неологізмів у коментарях та публікаціях на платформах соціальних мереж досліджують А. Ібрахім (A. Ibrahim), М. А. Едан (M. A. Edan), Б. С. М. Алнурі (B. S. M. Alnoori). Автори зазначають, що неологізми активно функціонують у мовленні користувачів соціальних мереж, що пов'язано з появою нових технологічних продуктів, культурними особливостями різних країн та впливом глобальних подій, зокрема пандемії COVID-19. На їхню думку, найпоширенішим різновидом неологізмів є запозичення, які демонструють найвищу частотність уживання; далі за поширеністю йдуть словотвірні інновації та лексичні відхилення. Найактивніше такі одиниці використовують американські користувачі, після них – британські, ірландські та канадські. Серед платформ провідну позицію посідає Facebook, який є основним джерелом і лінгвістичним середовищем для фіксації нових лексичних одиниць [3].

В аспекті вивчення неологізмів М. Санджай (M. Sanjay) констатує, що технологічні зміни є основним чинником мовної динаміки XXI століття. Вони формують значний масив лексичних інновацій, що відображають появу нових понять і процесів, раніше відсутніх у мовній системі [4, с. 17]. Науковиця О. Четверікова (O. Chetverikova) доводить, що англійська мова є глобальним каналом фіксації та поширення технологічних неологізмів. Їхня адаптація супроводжується структурними й семантичними трансформаціями для забезпечення точності й функціональності комунікації в цифрову епоху [5]. Дослідниці Н. Коваль та У. Шостак з'ясовують, що найвища інтенсивність неологізації в англій-

ській мові характерна для соціальної, медичної, політичної, технологічно-інформаційної та економічної сфер. Водночас їхня семантична структура й механізми концептуалізації культурного простору значно відрізняються. Запропонована дослідницями класифікація мовних новоутворень засвідчила, що найвищу національно-культурну маркованість мають семантичні неологізми, які формують нові лексико-семантичні варіанти з соціокультурними конотаціями [6, с. 109]. Способи словотвору нових одиниць комп'ютерної лексики аналізують В. Мирошніченко та І. Шишкова, підкреслюючи, що основними є афіксація, конверсія, словоскладання, аббревіація, злиття (телескопія) та редуплікація (повтор) [7]. Частоту, форму та синтаксичні ролі неологізмів аналізують С. Тумасанг (S. Tumasang) та Г. Талларіко й колеги (G. Tallarico et al.), акцентуючи на їхніх ідеаційних, міжособистісних та текстових функціях. Учені вважають, що лексичні інновації потребують системного та міждисциплінарного підходу. Крім того, констатують значну прогалину між реальним мовним розвитком і його лексикографічним відображенням, закликаючи переорієнтувати лексикографію на динамічні моделі опису [8; 9].

Таким чином, морфолого-семантичні інновації, зумовлені стрімким технологічним розвитком, формують динамічний пласт англійських неологізмів, що відображають нові поняття, процеси та соціальні практики цифрової епохи [10]. Активна адаптація іншомовних та внутрішньомовних інновацій забезпечує здатність англійської мови до структурної модернізації, що гарантує її гнучкість, відкритість і можливість оперативно реагувати на запити трансформованого суспільства.

Попри активне дослідження теми, нерозв'язаними залишаються питання відсутності цілісної класифікації морфолого-семантичних інновацій. Також недостатньо вивчено механізми адаптації іншомовних і внутрішньомовних новотворів, відсутні теоретичні моделі, що пояснюють вплив технологічних чинників на неологізацію. Внесок цього дослідження полягає в уточненні параметрів сучасних англійських неологізмів, окресленні закономірностей їхньої структурної модернізації та обґрунтуванні здатності англійської мови швидко реагувати на потреби цифрового суспільства.

Постановка завдання. Мета роботи – виявити роль морфолого-семантичних інновацій у формуванні та функціонуванні англійських неологізмів, а також окреслити основні тенденції розвитку лексики в умовах глобальних технологічних трансформацій.

Для реалізації поставленої мети сформульовано такі завдання:

1) визначити сутність морфолого-семантичних інновацій та окреслити їхню роль у творенні нових мовних одиниць, зумовлених технологічними змінами;

2) проаналізувати механізми виникнення та функціонування неологізмів, що забезпечують адаптацію нових понять у мовній системі;

3) виокремити провідні тенденції розвитку сучасної англійської лексики в умовах глобальних технологічних трансформацій.

Виклад основного матеріалу. Технологічний прогрес є визначальним чинником лінгвістичної еволюції. Поява інтернету наприкінці ХХ століття спричинила виникнення нових форм комунікації, популяризуючи такі терміни, як електронна пошта, браузер та чат. Ці інновації не лише збагатили лексику, а й змінили спосіб міжмовної взаємодії [11, с. 4710]. У сучасному мовному просторі технологічний прогрес відіграє важливу роль у формуванні морфолого-семантичних інновацій, що забезпечують системне оновлення англійської лексики. Новітні цифрові технології (насамперед ШІ, великі дані, хмарні сервіси та соціальні платформи) стимулюють появу нових понять, які позначаються активно створюваними неологізмами або переосмисленими наявними лексемами. Таким чином, техносфера визначає конкретні механізми лексичних інновацій.

Важливу роль у сучасному мовному середовищі відіграє сфера ШІ, яка генерує значну кількість спеціалізованих термінів англійського походження. Такі одиниці, як *machine learning*, *cloud computing*, *deepfake*, ілюструють морфологічні інновації, зокрема словоскладання та афіксацію, які формують високопродуктивні моделі словотвору. Їхнє поширення засвідчує універсальний характер технологічної номінації та підтверджує здатність англійської мови бути глобальним джерелом лексичних інновацій.

Не менш вагомим чинником є соціальні мережі та цифрові платформи (Twitter/X, Instagram, WhatsApp), які стимулюють семантичні інновації й трансформацію значень наявних слів. Лексеми *hashtag*, *like*, *streaming* демонструють типові процеси семантичного розвитку: переосмислення, розширення значення, метонімізацію, а іноді й функціонально-прагматичну спеціалізацію. Швидке закріплення цих одиниць доводить, що цифрові платформи є важливим середовищем лінгвістичної динаміки.

Технологічний прогрес визначає морфолого-семантичні механізми формування неологізмів.

мів. Під морфолого-семантичними інноваціями варто розуміти системні зміни в структурі слова та його значенні, що виникають унаслідок взаємодії словотворчих механізмів і семантичного переосмислення. Вони сприяють формуванню нових лексичних одиниць або оновленню значень наявних слів, забезпечуючи реакцію мовної системи на соціокультурні й технологічні трансформації. Такі інновації моделюють тенденції розвитку англійської мови, активізуючи словоскладання, конверсію, афіксацію та семантичне переосмислення. Ці процеси істотно впливають на структуру словникового складу в умовах глобальних технологічних змін.

Технологічні інновації не обмежуються збагаченням лише технічної лексики, а й змінюють повсякденне мовлення. Цей вплив продемонстровано в табл. 1.

Технологічні інновації забезпечують адаптивність і динамічність мови, дозволяючи їй швидко реагувати на соціокультурні та технічні виклики сучасності. Технології є каталізатором лінгвістичної еволюції, сприяючи появі нових термінів та трансформації наявних мовних структур. Інтеграція таких термінів свідчить не лише про вплив технологічного прогресу, а й підтверджує здатність мови до адаптації та розвитку в умовах глобалізації.

ІІІ спричинив появу неологізмів та перегляд словникового запасу, що відображають сучасні технологічні інновації. Його поширення сприяло популяризації технічних термінів, яких не існувало кілька десятиліть тому, а деякі з них зазнали

семантичної еволюції. Наприклад, лексема *cloud*, що раніше позначала метеорологічне явище, стала синонімом цифрового простору для зберігання інформації. Аналогічно, термін *algorithm* вийшов за межі суто математичного застосування і набув значення у сфері ІІІ та цифрових даних. У цьому контексті доцільно говорити про лінгвістичну стандартизацію, адже впровадження термінології ІІІ створює парадокс між глобальною уніфікацією та потребою локалізації.

Системи ІІІ (наприклад, віртуальні помічники Siri або Alexa) сприяють уніфікації технологічних термінів у всьому світі. Вирази *machine learning* та *data* широко застосовуються в сучасній комунікації, сприяючи посиленню глобальної лінгвістичної однорідності. Водночас ці системи стикаються з труднощами адаптації до місцевих культурних і мовних особливостей. Наприклад, ідіоматичні вирази або культурно специфічні концепції можуть бути неправильно витлумачені або перекладені інструментами ІІІ. Ця складність підкреслює обмеженість стандартизованих систем та важливість втручання людини для забезпечення лінгвістичної та культурної точності [12, с. 1224].

Технологічний прогрес визначає не лише морфологічні, а й семантичні механізми формування неологізмів. Зокрема семантичні процеси (метафоризація, метонімізація, розширення або звуження значення) сприяють появі нових термінів та оновленню значень наявних слів (табл. 2).

Цей вплив є особливо помітним у сферах технологій, зокрема інформаційних, ІІІ, біотехноло-

Таблиця 1

Вплив технологічних інновацій на повсякденний дискурс

Неологізм	Частина мови	Походження / механізм словотвору	Значення в повсякденному дискурсі
selfie	іменник	словоскладання (self + ie)	Автопортрет, зроблений камерою смартфона
to google	дієслово	конверсія (іменник → дієслово)	Шукати інформацію в інтернеті
smartphone	іменник	словоскладання (smart + phone)	Мобільний телефон з розширеними функціями
unfriend	дієслово	афіксація (префікс un-)	Видалити когось зі списку друзів у соцмережі
streaming	дієслово / іменник	семантичне розширення	Передача аудіо- або відеоконтенту онлайн
cloud	іменник	семантичне переосмислення	Хмарне зберігання даних
hashtag	іменник	словоскладання (hash + tag)	Позначка або визначальне слово в соцмережах
meme	іменник	запозичення, семантичне уточнення	Культурна або гумористична концепція, що поширюється онлайн

Джерело: власна розробка автора

Таблиця 2

Семантизація англійських неологізмів

Семантичний процес	Приклад
Метафоризація	Вживання наявного слова в переносному значенні: <i>cloud, virus, streaming</i>
Метонімізація	Слово набуває значення через асоціацію з певним явищем чи об'єктом: <i>hashtag #, emoji</i>
Розширення значення	Слово набуває ширшого значення: <i>friend</i>
Звуження значення	Слово стає більш спеціалізованим <i>mouse, tablet</i>

Джерело: власна розробка автора

гій та соціальних мереж, де швидке впровадження інновацій стимулює активне створення лексичних одиниць і формує нові мовні патерни: *cloud computing, streaming, chatbot, deepfake, CRISPR, gene editing, unfriend*.

ШІ не лише запроваджує нові слова, але й активно формує лінгвістичний контент, змінюючи мовні норми та стиль комунікації. Платформи ШІ, такі як ChatGPT та DeepL, генерують зв'язні тексти різними мовами, які використовуються для написання, перекладу та створення контенту, що істотно впливає на синтаксис, стиль і словниковий склад у різних сферах. Інтеграція чат-ботів у сервіси WhatsApp та Facebook демократизувала взаємодію з інструментами ШІ, роблячи їх доступними для широкої аудиторії. Машинний переклад, попри наявні недоліки, забезпечує швидкість і стандартизацію лінгвістичних рішень, водночас упроваджуючи повторювані помилки, які впливають на мовну практику носіїв.

Вплив ШІ на лінгвістичну еволюцію є багатограним і вимагає свідомого втручання людини для збереження точності, лексичного багатства та культурної адаптованості мови. Одним із найважливіших викликів у цьому контексті є зростання англізації, оскільки англійська мова як домінуюча у сфері технологій формує основу більшості термінів, що використовуються в системах ШІ. Масове впровадження таких технологічних запозичень порушує етичні питання щодо збереження мовної чистоти та сприяє певному послабленню національних мовних практик [13, с. 489]. Спроби пурифікації європейських мов ускладнюються поширенням англійських термінів, особливо серед молоді, що активно користується цифровими платформами. Водночас розширення застосування систем ШІ здатне поглибити глобальні дисбаланси в мовному середовищі, адже міноритарні або слабко задокументовані мови часто не включаються до навчальних баз даних, що робить їх практично невидимими на технологічних платформах. Наприклад, машинні перекладачі, такі як DeepL та Google Translate, надають пріоритет

найбільш поширеним мовам, що сприяє маргіналізації менш представлених і посилює ризики втрати лінгвістичного різноманіття [14].

Перевага основних мов у технологічних інструментах спричиняє ризик лінгвістичної гомогенізації, що зменшує повсякденне використання менш поширених мов і загрожує їхній культурній стійкості. У цьому контексті семантичні процеси тісно взаємодіють із морфологічними механізмами словотвору, адже зміни значень слів, зокрема метафоризація, метонімізація, розширення чи звуження значень, створюють семантичну основу для появи нових лексичних одиниць. Проте для повноцінного функціонування таких інновацій необхідна морфологічна підтримка, тобто здатність мови формувати нові слова або видозмінювати наявні за допомогою словотворчих засобів.

У межах морфологічних неологізмів застосовуються різні способи словотвору, серед яких афіксація є одним з основних методів збагачення словникового запасу англійської мови: додавання афікса до основи дозволяє створювати нові терміни та адаптувати семантичні зміни до граматичних норм. Крім того, існують прогнозовані моделі словотвору, які визначають закономірності появи нових слів і дають змогу передбачити ймовірність виникнення тих чи інших неологізмів.

Продуктивні дериваційні процеси в англійській мові завжди забезпечують очікуваний семантичний ефект, що робить похідні слова поширеними в мовному дискурсі. Афіксальні неологізми, які утворюються на основі наявних моделей, належать до категорії слабких неологізмів, на відміну від фонологічних інновацій. Вони творяться за допомогою афіксації, основокладання та складно-афіксальних моделей, що поєднують морфологічні та синтаксичні елементи (табл. 3).

Технологічний прогрес визначає появу двох основних типів неологізмів: неологізми-форми та неологізми-значення. Неологізми-форми охоплюють створення нових словоформ за допомогою морфологічних засобів, тоді як неологізми-зна-

Основні афіксальні моделі неологізації

Модель	Приклади
Афіксація	Традиційна афіксація залишається активною (додавання технічних суфіксів/префіксів або створення нових): наприклад e- / i- префікси в ранні роки інтернету (web/e-mail → e-commerce, iPhone → iOS-prefixes як культурна марка), а також суфікси як -ify → to cloudify (робити доступним у хмарі)
Словоскладання	Досить продуктивне: smartphone, smartwatch, data-driven, video-call, screen time. У технокультурі compounds конкурують із запозиченнями
Бленд	Поєднання частин слів: web + log → weblog → blog, pod + cast → podcast. Нові бленди з'являються в соцмережах і рекламі
Конверсія / функціональний зсув (перехід з однієї частини мови в іншу)	Слово переходить в іншу частину мови без морфологічних змін: to google (дієслово від Google), to stream (дієслово від іменника stream), to friend / to unfriend (дієслова від іменників у соціальному дискурсі). Такі конверсії часто характерні для технологічних дій
Акроніми та ініціальні скорочення (аббревіація)	Абревіатури HTTP, API, AI, IoT, NFT утворюють термінологічне ядро технологічного дискурсу. Деякі акроніми переходять у загальноживану лексику (AI → «artificial intelligence» як поняття в побутовому мовленні)
Кліпінг і скороченість	Наприклад app (від application), bio (від biography), dev (developer). Часто супроводжуються міжнародною запозичуваністю
Запозичення та кальки	Англійська мова часто запозичує терміни або їхні кальки з інших мов під час глобалізації технологій; навпаки, англійські терміни також масово запозичуються іншими мовами

Джерело: власна розробка автора

чення пов'язані з появою нового сенсу в уже наявних словах, що часто є наслідком технологічних змін або культурних інновацій.

У межах цього дослідження увага зосереджена на формальній неології, яку розглядають як процес утворення слова, що поєднує одночасно появу нового значення та нової форми. Як зазначає Н. Іваненко (N. Ivanenko), неологію значення важко виявити, оскільки вона виникає на рівні семантичних інновацій (мутацій) значення [15, с. 435].

Важливим морфологічним механізмом словотвору є деривація – процес утворення нових слів шляхом модифікації або доповнення кореня (радикала) [3]. Деривація передбачає поєднання лексичних елементів, коли радикал поєднується з афіксом, найчастіше суфіксом, розміщеним після радикала. Дериваційний афікс виражає більш конкретне та менш абстрактне означуване, ніж флективний, і має тісний зв'язок зі значенням кореня. Він формує нову лексичну одиницю та дозволяє мовцю вільно передавати значення, утворюючи словоформу, що асоціюється з іншою лексемою.

Таким чином, морфологічні процеси, зокрема дериваційні механізми, до яких належить афіксація, у поєднанні з семантичними інноваціями створюють основу для появи сучасних технологічно зумовлених неологізмів. Вони забезпечують адаптивність мови до нових реалій цифрового, інформаційного та соціокультурного середовища.

Неологізми постають як синергетичний ефект формотворчих операцій і семантичних зсувів, що інтенсифікуються під тиском цифрових та технологічних змін. Продуктивними є словотворчі моделі та семантичні процеси, які дають змогу адаптувати лексику до нових технологічних реалій. Низка сучасних неологізмів виникає саме на перетині морфологічного та семантичного процесів.

Поява технологій III спричинила масове виникнення нових термінів та запозичень, які швидко проникають у різні мови світу. Це охоплює прямі запозичення та локальні адаптації, спрямовані на збереження лінгвістичного багатства. Попри поширеність неологізмів, не всі вони інтегруються в мову. Багато слів залишаються технічними або вузькоспеціалізованими термінами, доки не відбудеться їхня стандартизація та соціальне закріплення. Молодші покоління під впливом соціальних мереж і цифрових медіа прискорюють інтеграцію запозичень, тоді як мовні спільноти та академічні інституції прагнуть зберегти баланс між англійським впливом і культурною автентичністю.

Отже, морфолого-семантичні інновації слугують ефективними механізмами адаптації лексичної системи до технологічної та соціокультурної трансформації. Вони свідчать, що успішне функціонування неологізмів залежить від комплексу технологічних, культурних та соціальних чинників, і лише незначна частина нових слів закріплюється як повноцінні одиниці словникового складу.

Висновки. У роботі досліджено вплив технологій на лінгвістичну активність та неологізацію англійської мови. Технологічні інструменти, зокрема платформи ШІ та машинний переклад, не лише прискорюють поширення запозичених слів, а й впливають на появу неологізмів. Цифрові платформи сприяють вживанню стислих форм (таких як аббревіатури) та появі нових слів для опису понять, які раніше не мали мовної репрезентації. Адаптація словникового запасу до технологічних змін є динамічним процесом, у якому запозичення та неологізми поєднуються з ініціативами локалізації. ШІ й технологічний прогрес суттєво трансформують лінгвістичну еволюцію, що проявляється в масштабній неологізації та переосмисленні значень слів. Хоча ці зміни збагачують мови та відображають глобальну взаємопов'язаність, вони водночас зумовлюють виклики, зокрема домінування англійської мови, загрозу мовному різноманіттю та культурну упрежденість у системах ШІ.

Водночас ці виклики надають нові можливості. ШІ може стати потужним інструментом для документування, збереження та відродження мов меншин, одночасно стимулюючи мовну творчість та багатомовну освіту. Стале лінгвістичне майбутнє потребує тісної співпраці між фахівцями та технологіями ШІ, що забезпечить збалансовану інтеграцію інновацій і водночас сприятиме збереженню культурної спадщини.

Перспективи подальших досліджень у цій сфері передбачають розроблення етичних та інклюзивних моделей застосування ШІ в мовній практиці, вивчення впливу технологій на локальні мови, а також дослідження механізмів підтримки багатомовності у цифрових середовищах. Забезпечення такого підходу гарантуватиме, що лінгвістична еволюція залишатиметься рушійною силою культурного та технологічного прогресу, зберігаючи при цьому багатство та різноманітність мовних культур у глобальному масштабі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Станкевич Н. Чистота мови і мовлення: сучасні параметри. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2020. Вип. 72. С. 232–243. DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vpl.2020.72.10925>
2. Medvid O., Malovana N., Vashyst K. Ways of generating neologisms in modern English. *Philological Treatises*. 2022. Vol. 14. № 2. P. 73–84. DOI: [https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2022.14\(2\)-8](https://www.doi.org/10.21272/Ftrk.2022.14(2)-8)
3. Ibrahim A. H., Edan M. A., Alnoori B. S. M. Neologism in Selected Social Media Platforms: A Cross-Cultural Study. *Conference Proceedings. Innovation in Language Learning 2024*. 2024. URL: https://conference.pixel-online.net/library_scheda.php?id_abs=6876 (дата звернення: 22.01.2026).
4. Mishra S. The Evolution of English Vocabulary: Borrowings, Neologisms and Semantic Shifts. *Journal of International English Research Studies (JIERS)*. 2023. Vol. 1. № 2. P. 17–24. URL: <https://languagejournals.com/index.php/englishjournal/article/view/10> (дата звернення: 22.01.2026).
5. Chetverikova O. R. Neologisms of Modern Media Space. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2023. Вип. 60. Т. 2. С. 95–98. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2023.60.2.22>
6. Коваль Н., Шостак У. Глобалізаційна, геополітична та інформаційно-технологічна обумовленість неологічних процесів у сучасній англійській мові. *Львівський філологічний часопис*. 2022. Вип. 11. С. 105–112. DOI: <https://doi.org/10.32447/2663-340X-2022-11.16>
7. Миршніченко В., Шишкова І. Англійські лексичні новоутворення у сфері комп'ютерних технологій та особливості їх перекладу українською мовою. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Серія: *Актуальні проблеми розвитку українського суспільства*. 2019. Вип. 1. С. 87–92. DOI: <https://doi.org/10.20998/2227-6890.2019.01.15>
8. Tumasang S. Digital Lexicon: The Impact of Social Media Neologisms on Students' Linguistic Proficiency. *International Journal Papier Public Review*. 2025. Vol. 6. №3. P. 69–81. DOI: <https://doi.org/10.47667/ijppr.v6i3.383>
9. Lexicography and neology: building bridges through a multilingual approach with ENEOLI / G. Tallarico G. et al. *Lexikos*. 2025. Vol. 35. № 1. P. 294–317. DOI: <https://doi.org/10.5788/35-1-2039>
10. Melnyk O. V., Kyselova I. I. Lexical Neologisms in English: Formation, Trends, and Cultural Impact. *Studia Philologica*. 2025. Vol. 24. P. 183–193. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2425.2025.2413>
11. The modern transformation of internet communications / A. Bessarab et al. *Journal of Theoretical and Applied Information Technology*. 2022. Vol. 100. № 15. P. 4710–4722. URL: <https://www.jatit.org/volumes/Vol100No15/15Vol100No15.pdf> (дата звернення: 22.01.2026).
12. Cultural and linguistic adaptations of early language interventions: Recommendations for advancing research and practice / L. M. Cыcyk et al. *American Journal of Speech-Language Pathology*. 2021. Vol. 30. № 3. P. 1224–1246. DOI: https://doi.org/10.1044/2020_AJSLP-20-00101
13. O'Neil D. Standardization, Power, and Purity: Ideological Tensions in Language and Scientific Discourse. *Education Sciences*. 2025. Vol. 15. № 4. Article 489. DOI: <https://doi.org/10.3390/educsci15040489>

14. Bowker L., Philips A., Kulczycki E. Linguistic privilege and marginalization in scholarly communication: Understanding the role of new language technologies for shifting language dynamics. Final report. Ottawa, Canada, 2023. URL: <https://ruor.uottawa.ca/items/918590eb-996b-48e8-bc71-0771675dd64d> (дата звернення: 22.01.2026).

15. Ivanenko N., Biletska O., Hurbanska S., Hurbanska A., Kochmar D. A. English language morphological neologisms reflecting the war in Ukraine. *World Journal of English Language*. 2023. Vol. 13. №. 5. P. 432–438. DOI: <https://doi.org/10.5430/wjel.v13n5p432>

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 02.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 07.05.2026